

Bir Devlet Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde İş Kazası Geçirme Durumları

Occupational Accident Status in Nurses Working at a State Hospital

Mustafa ÇAKIR, Selim YÜKSEL

Kocaeli Sağlık Müdürlüğü, Halk Sağlığı Başkanlığı, Kocaeli, Türkiye

Yazışma Adresi
Correspondence Address

Mustafa ÇAKIR
Kocaeli Sağlık Müdürlüğü, Halk
Sağlığı Başkanlığı, Kocaeli, Türkiye
E-posta:
dr.mustafacakir34@gmail.com

Geliş tarihi \ Received : 25.09.2019
Kabul tarihi \ Accepted : 26.11.2019
Elektronik yayın tarihi : 30.09.2020
Online published

Bu makaleye yapılacak atıf:
Cite this article as:
Çakır M, Yüksel S. Bir devlet
hastanesinde çalışan hemşirelerde iş
kazası geçirme durumları. Akd Tıp D
2020;3:406-11.

Mustafa ÇAKIR
ORCID ID: 0000-0002-4963-5651
Selim YÜKSEL
ORCID ID: 0000-0001-5833-1185

ÖZ

Amaç: Çalışmamızda bir devlet hastanesinde çalışan hemşirelerde iş kazası geçirme durumlarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntemler: Araştırma kesitsel tipte bir çalışma olup, 170 kişiyle yürütülmüştür. Araştırmada anket formu kullanılmıştır. İstatistiksel analizde, tanımlayıcı bulgular kısmında kategorik değişkenler sayı, yüzde ve sürekli değişkenler ise ortalama $\pm$ standart sapma ve ortanca (en büyük, en küçük değer) ile sunulmuştur. Tüm analizlerde istatistiksel olarak anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin %88,2'si kadın; %42,4'ü 31-40 yaş grubunda, %38,8'i 30 yaş ve altında; %77,1'i evli; %68,2'si üniversite mezunu; %55,8'i servislerde çalışmakta; %35,4'ünün çalışma süresi 6-10 yıl arasında; %25,3'ü halen sigara içiyor; %22,9'u kronik hastalığı olduğunu belirtmiştir.

Çalışanların %97'si son bir yılda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldığını; %48,8'i mesleki risklerle ilgili önlem alınma derecesinin orta düzeyde olduğunu; %76,9'u işin fiziksel sağlığını olumsuz etkilediğini; %54,9'u işinden kaynaklı hastalık ya da şikayeti olduğunu ifade etmiştir. Hemşirelerin %23,8'i son bir yılda iş kazası geçirdiğini; bunların %46,4'ü kesici-delici alet yaralanması, %18,7'si kan ve vücut sıvısı ile mukoz membran maruziyetidir.

Sonuç: Hemşirelerin dörtte üçünün işinin fiziksel sağlığını olumsuz etkilediğini düşündüğü saptanmıştır. Hemşirelerde iş kazasının en sık nedeninin kesici-delici alet yaralanması olduğu belirlenmiştir. Kesici-delici alet yaralanmasına yönelik eğitim verilmesi ve uygulamaların kontrol edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Hemşire, İş sağlığı, İş kazası

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to evaluate occupational accident status in nurses working at a state hospital.

Material and Methods: This study was of the cross-sectional type and conducted on 170 subjects. A questionnaire form was used for the study. In the statistical analysis, categorical variables were displayed as numbers and percentages while continuous variables were displayed as mean $\pm$ standard deviation and median (maximum value, minimum value) within the descriptive findings. The statistical level of significance was determined as $p < 0.05$ in all analyses.

Results: Among the nurses participating in the study, 88.2% were female; 42.4% were aged 31-40 years and 38.8% were aged 30 years or younger; 77.1% were married; 68.2% were university graduates; 55.8% were working in the wards; 35.4% had been working for 6-10 years; 25.3% currently smoked; and 22.9% stated they had a chronic disease.

Among these employees, 97% stated that they had received occupational health and safety training in the last year; 48.8% stated that the degree of taking precautionary measures against occupational risks

was moderate; 76.9% stated that the job affected their physical health negatively; and 54.9% stated that they had illness or complaint stemming from work. An occupational accident in the last year was reported by 23.8% of the nurses with 46.4% of these due to sharps and needlestick injuries and 18.7% due to exposure to blood, body fluids and mucous membranes.

Conclusion: It was found that three quarters of nurses thought that their work had a negative effect on their physical health. The most common cause of occupational accidents for nurses was sharps and needlestick injuries. It is recommended to provide training on sharps and needlestick injuries and to check the practices.

Key Words: Nurse, Occupational health, Occupational accident

GİRİŞ

Hemşireler, sağlık sisteminin bel kemiği olarak kritik bir rol oynamakta, kesintisiz ve sürekli hizmet vermektedir (1). Bu nedenle hemşirelik, hem psikolojik hem de fiziksel olarak uygulayıcı için zorluklar ortaya çıkaran zorlu bir meslektir (2). Hemşireler, işyerinde her gün fiziksel ve duygusal zorluklarla karşılaşabilirler (3). Araştırmalarda hemşirelerin stresli ve iş yükünün fazla olduğu bulunmakta ve güvenlik ve sağlıkları hakkında endişeleri olduğu bildirilmektedir (4).

Diğer sektörlere kıyasla, sağlık sektörü birçok ülkede işle ilgili kazalar, yaralanmalar ve hastalıklarda önemli derecede yüksek oranlara sahiptir (5-7). ABD’de, hastanelerde 100 işçi başına 6,8 yaralanma ve hastalık bildirmiş, buna karşın imalat sanayi ve inşaat sektöründe bu oran 2011’de 100 işçi için sırasıyla 4,3 ve 3,9 olarak bildirilmiştir (6). İş kazaları, farklı ülkelerde hemşireler için yaygındır (8). Bu sorunun üstesinden gelmek için, güvenlik gerekliliklerini yerine getirmek ve işyerinde güvenlik ortamının geliştirilmesini kolaylaştırmak da dahil olmak üzere güvenlik performanslarını iyileştirmek gerekir (9,10).

Bu çalışmada Bir Devlet Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde İş Kazası Sıklığının saptanması amaçlanmaktadır.

GEREÇ ve YÖNTEMLER

Bu araştırma kesitsel tipte bir araştırmadır. Çalışma Mayıs 2019 tarihinde Kocaeli’de bir devlet hastanesinde yürütülmüştür. Hastanede toplam 229 hemşire çalışmaktadır. Araştırma çalışmaya katılmayı kabul eden 170 hemşire ile yürütülmüştür. Çalışmaya katılım sıklığı %74,2’dir. Araştırmanın etik kurul onayı Sağlık Bilimleri Üniversitesi Derince Eğitim Araştırma Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 2019-22 protokol numarasıyla alınmıştır. Araştırmada anket formu kullanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm 14 sorudan oluşan sosyo-demografik özellikler, ikinci bölüm 18 sorudan oluşan iş kazaları ve nedenleriyle ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Araştırma verisi SPSS 22.0 ile değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler, ortalama(±)standart sapma, frekans dağılımı ve yüzde olarak sunulmuştur. Kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında Ki-Kare testi uygulanmıştır. Analizde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ alınmıştır.

BULGULAR

Araştırma kapsamında 170 hemşireye ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılanların %88,2’si (n=150) kadın, %42,4’ü (n=72) 31-40 yaş arasında, %77,1’i (n=131) evli, %68,2’si üniversite mezunu, %55,8’i (n=87) serviste çalışmakta, %35,4’ü (n=58) 6-10 yıl arasında çalışmakta, %22,9’unun (n=39) kronik hastalığı olduğu, %17,1’inin (n=29) ilaç kullandığı, %25,3’ünün (n=43) sigara içtiği ve %24,4’ünün (n=39) gündüz mesaisinde çalıştığı saptanmıştır (Tablo I).

Araştırmada katılımcıların %97,0’sinin (n=165) son bir yılda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldığı, %81,5’inin (n=137) son bir yılda meslek hastalığı eğitimi aldığı, %83,9’unun (n=141) son bir yılda mesleki risklerle ilgili eğitim aldığı, %55,7’sinin (n=93) mesleki risklerle ilgili bilgilendirilme derecesinin iyi olduğu, %36,9’unun (n=62) mesleki risklerle ilgili önlem alınma derecesinin iyi olduğunu belirttiği, %83,8’i (n=140) kişisel koruyucu sağlandığını, %76,9’u (n=126) işinin fiziksel sağlığını olumsuz etkilediğini ve %54,9’u (n=89) işinden kaynaklı hastalık ya da şikayeti olduğunu ifade etmiştir (Tablo II).

Araştırmaya katılanların %23,8’i (n=39) son bir yılda iş kazası geçirdiğini, geçirilen iş kazalarının %46,4’ünün (n=52) kesici-delici alet yaralanması olduğu, %38,7’si (n=12) iş kazasını bildirdiğini, %38,9’u (n=7) yaralandığı alet daha önce hiçbir hastada kullanılmadığından iş kazasını bildirmediğini belirtmiştir (Tablo III).

Araştırmaya katılanların %91,0’i (n=151) hepatit B aşısı olduğunu, %89,8’i (n=149) en son bir yıl önce hepatit B yönünden serolojik durumunu kontrol ettiğini, %86,7’si (n=144) en son bir yıl önce hepatit C yönünden serolojik durumunu kontrol ettiğini, %83,7’si (n=139) en son bir yıl önce HIV yönünden serolojik durumunu kontrol ettiğini belirtmiştir (Tablo IV).

Araştırmaya katılanların yaş, medeni durum, öğrenim durumu, çalışma yılı, kronik hastalık durumu, sigara kullanma durumu ve mesai düzenine göre iş kazası geçirme durumları arasında fark saptanmamıştır ($p > 0,05$) (Tablo V).

TARTIŞMA

Araştırmamızda hemşirelerin yaklaşık dörtte birinin iş kazası geçirdiği saptanmıştır. Kesgin ve Kublay tarafından

Tablo I: Araştırmaya Katılanların Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı

	Sayı (%)*
Cinsiyet	
Erkek	20 (11,8)
Kadın	150 (88,2)
Yaş	33,7±6,6 33 (min:22;maks:49)
30 ve altı	66 (38,8)
31-40	72 (42,4)
41 ve üstü	32 (18,8)
Medeni durum	
Evli	131 (77,1)
Bekâr	39 (22,9)
Öğrenim durumu	
Lise mezunu	10 (5,9)
Yüksekokul mezunu	26 (15,3)
Üniversite mezunu	116 (68,2)
Yüksek lisans/Doktora	18 (10,6)
Çalışılan Bölüm	
Poliklinik	8 (5,1)
Servis	87 (55,8)
Yoğun bakım	19 (12,2)
Ameliyathane	21 (13,5)
Acil	21 (13,5)
Çalışma süresi (yıl)	11,6±6,6 10(min:1;maks:28)
5 ve altı	32 (19,5)
6-10 yıl	58 (35,4)
11-15	30 (18,3)
16 ve üzeri	44 (26,8)
Kronik hastalık durumu	
Evet	39 (22,9)
Hayır	131 (77,1)
İlaç kullanma durumu	
Evet	29 (17,1)
Hayır	141 (82,9)
Sigara kullanma durumu	
Hiç içmedi	108 (63,5)
İçti, bıraktı	19 (11,2)
İçiyor	43 (25,3)
Mesai Düzeni	
Gündüz	39 (24,4)
Gündüz + nöbet	121 (75,6)

*: Sütun yüzdesi

Tablo II: Araştırmaya Katılanların İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili Bazı Özelliklerinin Dağılımı.

	Sayı (%)*
Son bir yılda İş sağlığı ve güvenliği eğitimi alma durumu	
Evet	163 (97,0)
Hayır	5 (3,0)
Son bir yılda Meslek hastalığı eğitimi alma durumu	
Evet	137 (81,5)
Hayır	31 (18,5)
Son bir yılda Mesleki risklerle ilgili eğitim alma durumu	
Evet	141 (83,9)
Hayır	27 (16,1)
Mesleki risklerle ilgili bilgilendirilme derecesi	
Kötü	16 (9,6)
Orta	58 (34,7)
İyi	93 (55,7)
Mesleki risklerle ilgili önlem alınma derecesi	
Kötü	24 (14,3)
Orta	82 (48,8)
İyi	62 (36,9)
Kişisel koruyucu sağlanma durumu	
Evet	140 (83,8)
Hayır	2 (1,2)
Kısmen	25 (15,0)
İşin fiziksel sağlığı etkileme durumu	
Olumsuz etkiliyor	126 (76,9)
Etkilemez	32 (19,5)
Olumlu etkiliyor	6 (3,6)
İşinden kaynaklı hastalık ya da şikayet varlığı	
Evet	89 (54,9)
Hayır	73 (45,1)

*: Sütun yüzdesi

Ankara'da özel hastanede çalışan hemşirelerde yapılan çalışmada hemşirelerin %31,6'sının iş kazası ya da yaralanma geçirdiği saptanmıştır (11). Sönmez ve ark. tarafından yapılan çalışmada hemşirelerin %12,4'ünün en az bir kez iş kazası geçirdiği saptanmıştır (12). Santos ve ark. tarafından 2014-2015 yıllarında üç hastanede hemşirelerde yapılan çalışmada hemşirelerin %15'inin iş kazası geçirdiği

Tablo III: Araştırmaya Katılanların İş Kazası Geçirme Durumlarının Dağılımı.

	Sayı (%)*
Son bir yılda iş kazası geçirme durumu	
Evet	39 (23,8)
Hayır	125 (76,2)
İş kazası türleri**	
Düşme-kayma-incinme	19 (16,9)
Kesici-delici alet yaralanması	52 (46,4)
Cam kesigi	20 (17,8)
Kan ve vücut sıvı ile mukoz membran maruziyeti	21 (18,7)
İş kazasını bildirme durumu	
Evet	12 (38,7)
Hayır	19 (61,3)
İş kazasını bildirmeme nedenleri	
Yaralandığım alet daha önce hiçbir hastada kullanılmamıştı	7 (38,9)
Çok meşguldüm	6 (33,3)
Hastanın HIV-HBV-HCV yönünden riskli olduğunu düşünmedim	4 (22,2)
Rapor etmemin önemli olduğunu düşünmedim	1 (5,6)

*: Sütun yüzdesi **: Birden fazla seçenek işaretlenmiştir yüzdelere toplam sayı üzerinden verilmiştir

tespit edilmiştir (13). Tominaga ve Nakanishi tarafından Japonya'da 2015 yılında hemşirelerde yapılan çalışmada hemşirelerin %5'inin son bir yılda işle ilişkili kaza veya yaralanma geçirdiği saptanmıştır (14). Çalışmamızda iş kazası sıklığının diğer çalışmalardan yüksek bulunması, çalışma yapılan hastanenin il merkezinde bulunması ve iş yoğunluğunun yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmamızda geçirilen iş kazalarının %46,4'ünün kesici-delici alet yaralanması, %18,7'sinin kan ve vücut sıvı ile mukoz membran maruziyeti ve %16,9'unun düşme-kayma-incinme olduğu saptanmıştır. Kesgin ve Kublay tarafından yapılan çalışmada geçirilen iş kazası ve yaralanmaların %48,1'inin kesici-delici alet yaralanması olduğu saptanmıştır (11). İnci ve ark. tarafından 2012-2015 yılları arası iş kazası bildirimleri üzerinden yapılan çalışmada iş kazalarının %36'sının delici kesici alet yaralanması, %17'sinin burkulma-incinme, %13'ünün düşme, %10'unun çarpma olduğu tespit edilmiştir (15). Dikmen ve ark. tarafından 2013 yılında Ankara'da üniversite hastanesinde yapılan çalışmada ebe/hemşirelerin %74,1'inde kesici-delici-batıcı cisim yaralanması olduğu belirlenmiştir (16). Cürcani ve

Tablo IV: Araştırmaya Katılanların Kan Yolu ile Bulaşan Hastalıklarla ilgili Durumlarının Dağılımı.

	Sayı (%)*
Hepatit B aşısı olma durumu	
Evet	151 (91,0)
Hayır	15 (9,0)
Hepatit B yönünden serolojik durumu en son kontrol etme zamanı	
Hiç kontrol ettirmedim	2 (1,2)
Bir yıl önce	149 (89,8)
Bir yıldan fazla süre önce	15 (9,0)
Hepatit C yönünden serolojik durumu en son kontrol etme zamanı	
Hiç kontrol ettirmedim	3 (1,8)
Bir yıl önce	144 (86,7)
Bir yıldan fazla süre önce	19 (11,4)
HIV yönünden serolojik durumu en son kontrol etme zamanı	
Hiç kontrol ettirmedim	7 (4,2)
Bir yıl önce	139 (83,7)
Bir yıldan fazla süre önce	20 (12,0)

*: Sütun yüzdesi

Tan tarafından 2007 yılında nefroloji ve diyaliz ünitelerinde çalışan hemşirelerde yapılan çalışmada hemşirelerin %80,9'unda kan ve vücut sıvılarının cilt/göz/açık yaraya teması olduğu, %76,6'sında kesici/delici aletle yaralanması olduğu saptanmıştır (17). Cebeci tarafından 2012 yılında Karabük'te hastanelerde sağlık çalışanlarında yapılan çalışmada hemşirelerin %68,3'ünde kesici-delici alet yaralanması, %40,1'inde kaygan zemine düşme olduğu saptanmıştır (18). Santos ve ark. tarafından yapılan çalışmada iş kazalarının %58,3'ünün keskin cisimler, %25,0'inin vücut sıvılarıyla temas, %18,3'ünün düşme olduğu tespit edilmiştir (13). Çalışmalarda benzer şekilde kesici-delici alet yaralanması ilk sırada bulunmuştur.

Çalışmamızda hemşirelerin %38,7'sinin iş kazasını bildirdiği saptanmıştır. Cebeci tarafından yapılan çalışmada sağlık çalışanlarından son bir yılda iş kazasına uğrayanların %17'sinin bildirimde bulunduğu, meslek hayatında iş kazasına uğrayanların ise %9'unun bildirimde bulunduğu saptanmıştır (18). Çalışmamızdaki iş kazası sıklığı diğer çalışmadan yüksek bulunmasına rağmen oldukça düşük olduğu düşünülmektedir.

Araştırmamızda katılımcıların yaş, medeni durum, öğrenim durumu, çalışma yılı, kronik hastalık durumu, sigara kullanma durumu ve mesai düzeni ile iş kazası geçirme

Tablo V: Araştırmaya Katılanların Sosyo-Demografik Özelliklerine göre İş Kazası Geçirme Durumlarının Dağılımı.

Sosyo-Demografik Özellikler	İş kazası geçirme durumu		p
	Evet	Hayır	
	Sayı (%)*	Sayı (%)*	
Yaş			
30 ve altı	18 (29,0)	44 (71,0)	0,335
31-40	13 (18,3)	58 (81,7)	
41 ve üstü	8 (25,8)	23 (74,2)	
Medeni durum			
Evli	29 (23,2)	96 (76,8)	0,755
Bekâr	10 (25,6)	29 (74,4)	
Öğrenim durumu			
Lise mezunu	3 (30,0)	7 (70,0)	0,477
Yüksekokul mezunu	3 (12,0)	22 (88,0)	
Üniversite mezunu	29 (26,1)	82 (73,9)	
Yüksek lisans/Doktora	4 (22,2)	14 (77,8)	
Çalışma süresi (yıl)			
5 ve altı	6 (19,4)	25 (80,6)	0,553
6-10 yıl	16 (29,1)	39 (70,9)	
11-15	5 (16,7)	25 (83,3)	
16 ve üzeri	11 (25,6)	32 (74,4)	
Kronik hastalık durumu			
Evet	12 (31,6)	26 (68,4)	0,198
Hayır	27 (21,4)	99 (78,6)	
Sigara kullanma durumu			
Hiç içmedi	28 (27,2)	75 (72,8)	0,365
İçti, bıraktı	4 (22,2)	14 (77,8)	
İçiyor	7 (16,3)	36 (83,7)	
Mesai Düzeni			
Gündüz	9 (25,0)	27 (75,0)	0,774
Gündüz + nöbet	27 (22,7)	92 (77,3)	

*: Satır yüzdesi

durumu arasında ilişki saptanmamıştır. Sönmez ve ark. tarafından hemşirelerde yapılan çalışmada yaş, meslek yılı ve sigara kullanmanın iş kazasını etkilemediği saptanmıştır. İş kazası yapan hemşirelerde ek hastalık sıklığı daha yüksek tespit edilmiştir (12). Tominaga ve Nakanishi tarafından yapılan çalışmada medeni durum ve öğrenim durumunun işle ilişkili kaza ve yaralanmayı etkilemediği saptanmıştır (14).

Araştırmamıza katılanların dörtte üçü işinin fiziksel sağlığını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Bu durum hastane

ortamında yapılan işin gereği yoğun tempo bulunması, vardiyalı ve nöbetli çalışma, çalışma ortamında çok fazla risklerle karşılaşma gibi nedenlere bağlı olabilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmada hemşirelerin yaklaşık dörtte birinin iş kazası geçirdiği, bunların büyük kısmının ise kesici-delici alet yaralanması olduğu saptanmıştır. Araştırmada iş kazalarının %38'inde bildirim yapıldığı tespit edilmiştir. Hemşirelere iş kazaları ve bildirimler hakkında eğitim verilmesi ve farkındalıklarının artırılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Kane PP. Stress causing Psychosomatic illness among Nurses. *Indian J Occup Environ Med* 2009; 13(1):28-32.
2. Zaghoul AA. Developing and Validating a tool to assess Nurse Stress. *J Egypt Public Health Assoc* 2008;83(3-4):223-37.
3. Wagner BD, Accurso FJ, Laguna TA. The applicability of urinary creatinine as a method of specimen normalization in the cystic fibrosis population. *J Cyst Fibros* 2010; 9:212-6.
4. Cheung T, Yip PS. Lifestyle and depression among Hong Kong nurses. *Int J Environ Res Public Health* 2016; 13:135.
5. Aslam I, Davis SA, Feldman SR, Martin WE. A review of patient lifting interventions to reduce health care worker injuries. *Workplace Health Saf* 2015; 63:267-75.
6. Facts about Hospital Worker Safety. Available online: https://www.osha.gov/dsg/hospitals/documents/1_2_Factbook_508.pdf (accessed on 28 January 2018).
7. Japan Industrial Safety and Health Association. General Guidebook on Industrial Health 2017; Japanese Industrial Safety and Health Association: Tokyo, Japan, 2017.
8. Law SY. Work antecedents, job performance and safety performance among nurses in public hospitals of Hong Kong (Unpublished undergraduate research thesis). Hong Kong Shue Yan University, Hong Kong, 2016.
9. Lievens I, Vlerick P. Transformational leadership and safety performance among nurses: The mediating role of knowledge-related job characteristics. *Journal of Advanced Nursing* 2014; 70:651-61.
10. Neal A, Griffin MA, Hart PM. The impact of organizational climate on safety climate and individual behavior. *Safety Science* 2000; 34:99-109.
11. Kesgin MK, Kubilay G. Özel bir hastanede çalışan hemşirelerin yaşam alışkanlıkları ve çalışma koşullarından kaynaklı sağlık sorunlarının değerlendirilmesi. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi* 2011; 41-9.
12. Sönmez S, Ursavaş A, Uzaslan E, Ediger D, Karadağ M, Gözü RÖ, Ege E. Vardiyalı çalışan hemşirelerde horlama, uyku bozuklukları ve iş kazaları. *Tur Toraks Der* 2010; 11:105-8.
13. Santos SVM, Macedo FRM, Silva LA, Resck ZMR, Nogueira DA, Terra FS. Work accidents and self-esteem of nursing professional in hospital settings. *Rev Latino-Am Enfermagem* 2017; 25:e2872.
14. Tominaga MT, Nakanishi M. The influence of supportive and ethical work environments on work-related accidents, injuries, and serious psychological distress among hospital nurses. *Int J Environ Res Public Health* 2018; 15(2):240.
15. İnci Eİ, Bilişli Y, Hizay D. İş kazalarına maruz kalan sağlık çalışanlarının bildirimlerinin değerlendirilmesi: Üniversite hastanesi örneği. *Health Care Acad J* 2016; 3(3):83-8.
16. Dikmen AU, Medeni V, Uslu İ, Aycan S. Ankara'da bir üniversite hastanesinde çalışan sağlık personelinin geçirdiğini ifade ettiği iş kazalarının değerlendirilmesi. *Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi* 2014; 22-9.
17. Cürçani M, Tan M. Diyaliz üniteleri ve nefroloji servislerinde çalışan hemşirelerin karşılaştıkları mesleki riskler ve sağlık sorunları. *TAF Prev Med Bull* 2009; 8(4):339-44.
18. Cebeci H. Hastanelerde iş kazaları ve çalışan güvenliği: Karabük şehir merkezi örneği. *Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi* 2013; 1(1):62-82.